

▲ De schipbrug bij de Nieuwe Kraan in 1890. FOTO GELDERS ARCHIEF

Reizen over de Rijn

In de rubriek 'Arnhem voor eeuwig' beschrijft Peter Bloemendaal, oud-journalist van *de Arnhemsche Courant*, aan de hand van een oude foto het leven in Arnhem in vroeger dagen.

De Rijn bij Arnhem oversteken via de drie bruggen is vandaag de dag een fluitje van een cent. De Rijnbrug (1935 en 1950), de Nelson Mandelabrug (1977) en Andrej Sacharovbrug (1987) maken dat mogelijk.

Dat was vroeger wel anders. Tot de komst van de Rijnbrug moest Arnhem het stellen met een schipbrug, tussen de Nieuwe Kraan en De Praets. Omdat het middendeel om de haverklap moest worden uitgevaren om schepen door te laten, ontstonden vrijwel dagelijks lange files. Bij zware ijsgang in de rivier verdween de schipbrug naar de Oude Haven en was autoverkeer helemaal niet mogelijk.

Er was nóg een schipbrug: naar Westervoort. Deze lag in de IJssel en vormde een belangrijke schakel in het diligence- en andere verkeer tussen Arnhem en het Duitse achterland. Deze brug werd in 1763 in gebruik genomen en lag zo'n 300 meter ten noordoosten van de huidige bruggen naar Westervoort, naast de huidige Schaapdijk. De toevoerweg naar deze brug bestaat nog steeds. De brug zelf verdween toen in 1901 de vaste oeververbinding naar Westervoort gereed kwam.

Daarvóór was ook hier een veer,

die de Arnhemse Veerweg verbond met de Westervoortse Veerdam. Ook de afritten naar dit voormalige veer liggen er nog. Er was nog een derde veer: het Malburgse Veer, een gierpont. Die voer tussen een aanlegplek tegenover de Van Oldenbarneveldtstraat naar de Bandijk. Dit veer ging uit dienst toen de Rijnbrug in 1935 gereedkwam. Tijdens de verwoestingen van de Rijnbrug in de Tweede Wereldoorlog werd het tijdelijk in ere hersteld, nu als gewoon veer.

En dan meer recent de veerboot tussen het Roermondsplein en De Praets, in 1977 – toen gerund door 'opa' Scheers – uit de vaart genomen na het gereedkomen van de Roermondspleinbrug. Hij bleef in de vaart toen de schipbrug in 1603 in gebruik kwam, ook al verloor hij daardoor veel klandizie.

Natuurlijk ook vermeldenswaard zijn de twee baileybruggen, die de geallieerden aanlegden na de bevrijding in 1945 en die in gebruik bleven tot de Rijnbrug in 1950 was hersteld.

Wanneer je over de Eldensedijk rijdt, zie je bij de Nelson Mandelabrug op de oever van de Rijn een ponton. Het is een van de originele pontons van de oude schipbrug, daar als monument neergezet.